

ACORD

GOV/105/2010, de 25 de maig, pel qual es declara festa patrimonial d'interès nacional la Festa de Sant Antoni d'Ascó.

Atès l'article 14.1 del Decret 389/2006, de 17 d'octubre, del patrimoni festiu de Catalunya, que disposa que el Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació ha d'iniciar d'ofici la declaració de les festes i dels elements festius patrimonials o tradicionals d'interès nacional, a proposta de la Direcció del Centre de Promoció de la Cultura Popular i Tradicional Catalana;

Atesa la Resolució del conseller de Cultura i Mitjans de Comunicació de 13 de gener de 2010, per la qual s'incoa expedient per a la declaració com a festa patrimonial d'interès nacional de la Festa de Sant Antoni d'Ascó;

Atès que el 18 de gener de 2010 el Consell de la Cultura Popular i Tradicional va emetre un informe favorable sobre l'expedient de declaració de la festa, amb especial menció a les *corrides* del carrer dels Clots i el ball de la jota.

Vistes les al·legacions presentades pels interessats, les quals han estat favorables a la classificació.

D'acord amb l'article 6 de la Llei 2/1993, de 5 de març, de foment i protecció de la cultura popular i tradicional catalana i de l'associacionisme cultural i l'article 15 del Decret 389/2006, de 17 d'octubre, del patrimoni festiu de Catalunya;

A proposta del conseller de Cultura i Mitjans de Comunicació, el Govern

ACORDA:

- 1 Declarar festa patrimonial d'interès nacional la festa de Sant Antoni d'Ascó i definir-ne les característiques, que consten a l'annex.
- 2 Inscriure la declaració de la festa al Catàleg del Patrimoni Festiu de Catalunya.
- 3 Publicar íntegrament aquest Acord al DOGC, de conformitat amb el que preveu l'article 15.2 del Decret 389/2006, de 17 d'octubre, del patrimoni festiu de Catalunya i notificar-lo a les persones o entitats responsables de l'organització de la festa o dels elements, a l'ajuntament i al consell comarcal corresponents.
- 4 Contra aquest Acord, que exhaureix la via administrativa, es pot interposar recurs potestatiu de reposició davant el Govern de la Generalitat de Catalunya en el termini d'un mes, o bé recurs contenciós administratiu davant el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya en el termini de dos mesos, a comptar, en tots dos casos, des de l'endemà de la publicació al DOGC o des de l'endemà de la corresponent notificació.

Barcelona, 25 de maig de 2010

LAIA BONET RULL
Secretària del Govern

ANNEX*Característiques de la festa*

La festa de Sant Antoni d'Ascó es concentra al cap de setmana més proper al 17 de gener i dura quatre dies. La festa comença amb la recollida de la llenya que els veïns deixen a les portes de les seves cases i que servirà per alimentar la foguera al llarg dels dies de celebració. També té lloc la Plega (o capta de diners) pels carrers del poble, que abans servia per sufragar les despeses que generava la celebració.

El segon dia destaca pels Tres Tombs i la benedicció dels animals. A Ascó té la particularitat que són encapçalats pel Clavari i els Majorals, i que en el seu itinerari es passa a cercar la imatge del Sant a casa del Clavari anterior que al llarg de tot l'any l'ha custodiat. També tenen lloc els oficis solemnes en honor al sant i la processó amb la que es trasllada la imatge a la casa del nou Clavari, qui convida als qui l'acompanyen a dolços casolans i begudes de la terra. Aquest mateix dia i els dos següents tenen lloc les *corrides* de cavalls, matxos i rucs amb els tradicionals premis de galls i cebes i també amb diners en metàl·lic.

La foguera, encesa el segon dia de la festa pel Clavari i els Majorals, les Pubilles i les Damiselles, s'ubica al bell mig del Pla de l'Església i esdevé durant els dies de Sant Antoni un element simbòlic de la festa. Cada dia, a partir de les sis de la tarda i fins ben bé la mitjanit, té lloc al voltant de la foguera la ballada de jotes i sardanes. També al voltant de la foguera se celebren els àpats populars i de germanor, que actualment s'acostumen a acompanyar amb algun espectacle d'entreteniment musical o humorístic.

Dels elements que conformen la festa major d'Ascó, els següents mereixen una menció especial:

La jota d'Ascó

Als *Ordinaments de la Vila d'Ascó* de 1520 ja es fa esment a la dansa, obtenint la seva màxima esplendor en la primera meitat del segle XIX. La primera jota de la festa és ballada amb la coca a la mà pel Clavari i els Majorals, les Pubilles i les Damiselles, després d'encendre la foguera. La tradició mana al noi o a l'home que compri la coca que acabarà regalant a la noia amb qui ha ballat. Per aquest motiu, la jota d'Ascó també és coneguda com el Ball de Coques. La jota és interpretada pels músics locals i ballada per parelles, una rere l'altra. Tradicionalment, si el noi aconseguia trepitjar el peu o la beta de l'espardenyia de la seva parella, tenia dret a fer-li un petó, per això encara avui se sent allò de "Xafa-la" mentre les parelles ballen.

La música de la jota d'Ascó està composta per dues melodies: la primera, inamovible, que consta de 32 compassos; i la segona, de 28 compassos, que té nombroses variants o cobles. Per ballar-la, els homes porten en la primera melodia els braços al costat, fent-los anar amunt i avall, i en la segona melodia els porten aixecats i sempre fent esclafir els dits. Les dones dansen igual que els homes en la primera part, però en la segona no mantenen els braços tan enlaire, sinó més aviat molt oberts. En l'actualitat, la jota es balla sense un vestuari específic.

Les corrides al carrer dels Clots

Un dels elements més importants de la Festa són les *corrides*, que és la manera com a Ascó s'anomenen les curses de cavalls, matxos i rucs. Aquestes *corrides*, durant el segon i el tercer dia, es realitzen al Circuit de Sant Antoni de la Fontxinella, als afores del poble, tot i que al llarg del temps han estat diversos els escenaris on s'han desenvolupat aquestes *corrides*. Hi ha constància que ja des de finals de segle XIX, i fins la dècada dels seixanta, les *corrides* finalitzaven al capdamunt del carrer dels Clots, però les remodelacions de l'entramat urbà obligaren a traslladar aquestes competicions. Entre el 1986 i 1993 es van dur a terme en el Barranc de la Peixera. Els majorals del trienni 1998-2000 van recuperar les *corrides* dins del casc urbà del poble i des de d'aleshores, el quart dia de la festa, les *corrides* es traslladen al carrer dels Clots. Aquell dia el carrer dels Clots pateix una metamorfosi total, i s'omple d'un pam de terra de dalt a baix per facilitar que els animals no rellisquin, i poder perpetuar així una tradició secular.

(10.139.017)